

พุทธวจน บทสาธยาย เพื่อความสิ้นทุกข์ ดับไม่มีเหลือ

ภิกขุทั้งหลาย! ฐานะ 5 ประการเหล่านี้ อันสมณะ พราหมณ์ เทพ มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก ไม่พึงได้ตามปรารถนามี อยู่ 5 ประการอย่างไรเล่า 5 ประการ คือ สมณะ พราหมณ์ เทพ มาร พรหม หรือใครๆ ในโลก ไม่พึง ได้ตามปรารถนาว่า

สิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา อย่าแก่เลย

สิ่งที่มีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา อย่าเจ็บไข้เลย

สิ่งที่มีความตายเป็นธรรมดา อย่าตายเลย

สิ่งที่มีความสิ้นไปเป็นธรรมดา อย่าสิ้นไปเลย

สิ่งที่มีความวิनाศเป็นธรรมดา อย่าวินาศเลย ดังนี้

ภิกขุทั้งหลาย! สิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา ย่อมแก่สำหรับ ปุถุชนผู้มีได้สดับ

เมื่อสิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดาแก่แล้ว เขาก็ไม่พิจารณา เห็น โดยประจักษ์ว่า

ไม่ใช่สิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา จะแก่สำหรับเราผู้เดียว เท่านั้น

โดยที่แท้แล้ว สิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดา ย่อมแก่สำหรับ สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่มีการมา การไป การจุติ การอุบัติ ก็

เมื่อสิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดาแก่แล้ว เราจะมัวมาเศร้า

โศก กระทบกระวาย ร่ำไรรำพรณ ทูบอกร่ำให้ ถึงความ หลงไหล แม้อาหารก็ไม่ย่อย กายก็เศร้าหมอง การงานก็

หยุดชะงัก พวกอามิสกัตใจ มิตรสหายก็เศร้าใจ ดังนี้

ปุถุชนนั้น เมื่อสิ่งที่มีความแก่เป็นธรรมดาแก่แล้ว ย่อมเศร้า

โศก กระทบกระวาย ร่ำไรรำพรณ เป็นผู้ทูปอกร่ำให้ ย่อม ถึงความหลงไหล

ภิกขุทั้งหลาย เรากล่าวว่า ปุถุชนผู้มีได้สดับนี้ ถูกลูกศรแห่ง ความโศก อันมีพิษเสียดแทงแล้ว ทำตนเองให้เดือดร้อนอยู่ ดังนี้

ภิกขุทั้งหลาย สงสารนี้กำหนดที่สุด เบื้องต้น เบื้องปลายไม่

ได้ เมื่อเหล่าสัตว์ผู้มีวิชาเป็นเครื่องกลั่น ตัณหาเป็นเครื่อง
ผูก ท่องเที่ยวไปมาอยู่ ที่สุดเบื้องต้นย่อมไม่ปรากฏแก่เธอ
ทั้งหลาย เธอทั้งหลายจะสำคัญความข้อนั้นเป็นอย่างไร
นำตาที่หลังไหลของพวกเธอ ผู้ท่องเที่ยวไปมา คร่ำครวญ
ร้องไห้อยู่ เพราะประสบกับสิ่งที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพราก
จากสิ่งที่ไม่พอใจ โดยกาลนานนี้ กับน้ำในมหาสมุทรทั้งสิ้น สิ่ง
ไหนจะมากกว่ากัน

ภิกขุทั้งหลาย น้ำตาที่หลังไหลออกของพวกเธอผู้ท่องเที่ยว
ไปมา โดยกาลนานนี้แหละมากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้งสิ้น
ไม่มากกว่าเลย พวกเธอได้ประสบมรณะกรรมของมารดา
ตลอดกาลนาน น้ำตาที่หลังไหลออกของพวกเธอผู้ประสบ
มรณะกรรมของมารดา คร่ำครวญ ร้องไห้อยู่ เพราะประสบ
สิ่งที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่ไม่พอใจ นั้นแหละ
มากกว่า ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้งสิ้นไม่มากกว่าเลย

พวกเธอได้ประสบมรณะกรรมของบิดา ของพี่ชาย น้องชาย
พี่สาว น้องสาว ของบุตร ของธิดา ความเสื่อมแห่งญาติ
ความเสื่อมแห่งภคชะ พวกเธอได้ประสบความเสื่อมเพราะ
โรค ตลอดกาลนาน น้ำตาที่หลังไหลออกของเธอเหล่านั้น ผู้
ประสบความเสื่อม คร่ำครวญ ร้องไห้อยู่ เพราะประสบสิ่ง
ที่ไม่พอใจ เพราะพลัดพรากจากสิ่งที่ไม่พอใจนั้นแหละมากกว่า
ส่วนน้ำในมหาสมุทรทั้งสิ้นไม่มากกว่าเลย

ข้อนั้นเพราะเหตุใดเล่า เพราะเหตุว่า สงสารนี้กำหนดที่สุด
เบื้องต้น เบื้องปลายไม่ได้ เมื่อเหล่าสัตว์ผู้มีวิชาเป็น
เครื่องกลั่น มีตัณหาเป็นเครื่องผูก ท่องเที่ยวไปมาอยู่ ที่สุด
เบื้องต้นย่อมไม่ปรากฏ สัตว์เหล่านั้นได้เสวยทุกข์ ความเผ็ด
ร้อน ความพินาศ ได้เพิ่มพูนปฐพี ที่เป็นป่าช้า ตลอดกาล
นานเหมือนฉะนั้น

ภิกขุทั้งหลาย! ด้วยเหตุเพียงเท่านั้น ก็พอแล้วเพื่อจะเบื่อ
หน่าย ในสังขารทั้งปวง พอแล้วเพื่อจะคลายกำหนด พอแล้ว
เพื่อจะหลุดพ้น ดังนี้

ภิกขุทั้งหลาย! เพราะไม่รู้ถึง เพราะไม่แทงตลอด ซึ่งอริยสัจสี่
อย่าง เราและพวกเธอทั้งหลาย จึงได้ท่องเที่ยวไปแล้วใน

สังสารวัฏตลอดกาลยืดยาวนานถึงเพียงนี้
ภิกขุทั้งหลาย! อริยสัจสี่อย่าง เหล่าไหนเล่า สี่อย่างคือ
เพราะไม่รู้ถึง ไม่แทงตลอด ซึ่งอริยสัจคือทุกข์ อริยสัจคือเหตุ
ให้เกิดทุกข์ อริยสัจคือความดับไม่เหลือของทุกข์ อริยสัจคือ
ทางดำเนินให้ถึงความดับไม่เหลือของทุกข์ เราและพวกเธอ
ทั้งหลายจึงได้ท่องเที่ยวไปแล้ว ในสังสารวัฏตลอดกาลยืด
ยาวนานถึงเพียงนี้ ดังนี้

อานนท์ ตถาคตได้บอกแล้วมิใช่หรือ ว่าสัตว์จะต้องพลัก
พรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น สัตว์จะได้ตามปรารถนา
ในสังขารนี้ แต่ที่ไหนเล่า ข้อที่สัตว์จะหวังเอาสิ่งที่เกิดแล้ว
เป็นแล้ว มีปัจจัยปรุงแต่งแล้ว มีการแตกดับเป็นธรรมดา ว่า
สิ่งนี้ อย่าจับหุ้ยเลย ดังนี้ ย่อมไม่ใช่ฐานะที่จะมีได้ เป็นได้
สัตว์ทั้งปวง ทั้งที่เป็นคนหนุ่ม คนแก่ ทั้งที่เป็นคนพาลและ
บัณฑิต ทั้งที่มั่งมีและยากจน ล้วนแต่มีความตายเป็นที่ไปถึง
ในเบื้องหน้า เปรียบเหมือนภษณะดินที่ช่างหม้อปั้นแล้ว ทั้ง
เล็กและใหญ่ ทั้งที่สุกแล้วและยังดิบ ล้วนแต่มีการแตก
ทำลายเป็นที่สุดฉับไฉน ชีวิตแห่งสัตว์ทั้งหลายก็มีความตาย
เป็นเบื้องหน้าฉับนั้น

วัยของเราแก่หง่อมแล้ว ชีวิตของเราริบหรี่แล้ว เราจักละ
พวกเธอไป สรรณะของตัวเองเราทำได้ไว้แล้ว

ภิกขุทั้งหลาย! พวกเธอจงเป็นผู้ไม่ประมาท มีสติ มีศีล เป็น
อย่างดี มีความดำริอันตั้งไว้แล้วด้วยดี ตามรักษาซึ่งจิตของ
ตนเถิด

ในธรรมวินัยนี้ ภิกขุใดเป็นผู้ไม่ประมาทแล้ว จักละชาติ
สงสาร ทำที่สุดแห่งทุกข์ได้

ภิกขุทั้งหลาย! เราแล เป็นผู้ฉลาดในเรื่อง โลกนี้ ฉลาดใน
เรื่อง โลกอื่น เป็นผู้ฉลาดต่อวิภวภูมิจนเป็นที่อยู่ของมาร
ฉลาดต่อวิภวภูมิจนไม่เป็นที่อยู่ของมาร เป็นผู้ฉลาดต่อ
วิภวภูมิจนเป็นที่อยู่ของมฤตยู ฉลาดต่อวิภวภูมิจนไม่เป็นที่อยู่
ของมฤตยู ชนเหล่าใด ถือว่า เรื่องนี้ ควรฟัง ควรเชื่อ ชื่อนั้น
จะเป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุขแก่ชนทั้งหลาย
เหล่านั้น สิ้นกาลนาน ทั้ง โลกนี้และโลกอื่น ตถาคตผู้ทราบดี

อยู่ได้ประกาศไว้ชัดแจ้งแล้ว ทั้งที่ที่มารไปไม่ถึง และที่ที่
มฤตยูไปไม่ถึง ตถาคตผู้รู้ชัด เข้าใจชัด ได้ประกาศไว้ชัด
แจ้งแล้ว เพราะความรู้โลกทั้งปวง ประตูนครแห่งความไม่
ตายตถาคตเปิดโล่งไว้แล้ว เพื่อสัตว์ทั้งหลายจะเข้าถึงถิ่นอัน
เกษม กระแสแห่งมารผู้มีบาป ตถาคตปิดกั้นเสียแล้ว กำจัด
เสียแล้ว ทำให้หมดพิษสงแล้ว
ภิกษุทั้งหลาย! พวกเธอทั้งหลาย จงเป็นผู้มากมุลด้วย
ปราโมทย์ ปรารภนาธรรมอันเกษมจาก โยคะเถิด.

พุทธวจน ศูนย์กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี ** Buddhawajana
Center Berlin, Germany. Zietenstr. 6, 10783 Berlin ** Facebook:
BuddhawajanaBerlin ** www.watnapp.com Page 3
